

Pers en Voorlichting

Gerecht van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 25/22
Luxemburg, 9 februari 2022

Arrest in zaak T-791/19
Sped-Pro / Commissie

Het Gerecht verklaart het besluit nietig waarmee de Commissie een klacht heeft afgewezen die tegen PKP Cargo, een door de Poolse Staat gecontroleerde vennootschap, was ingediend wegens vermeend misbruik van haar machtspositie op de markt voor goederenvervoer per spoor in Polen

Voor het eerst onderzoekt het Gerecht de gevolgen van structurele of fundamentele gebreken van de rechtsstaat in een lidstaat voor de vaststelling van de mededingingsautoriteit die het meest geschikt is om een klacht te behandelen

In het kader van haar expeditie-activiteiten heeft de vennootschap naar Pools recht Sped-Pro S.A. (hierna: „verzoekster”) gebruikgemaakt van de diensten op het gebied van het goederenvervoer per spoor die worden verricht door PKP Cargo S.A., een door de Poolse Staat gecontroleerde vennootschap.

Op 4 november 2016 heeft verzoekster bij de Europese Commissie een klacht ingediend tegen PKP Cargo. In die klacht stelde zij dat PKP Cargo misbruik had gemaakt van haar machtspositie op de markt van spoorvervoerdiensten in Polen door te weigeren om met haar een meerjarige samenwerkingsovereenkomst tegen marktvoorwaarden te sluiten.

Op 12 augustus 2019 heeft de Commissie de klacht afgewezen bij besluit C (2019) 6099 final¹ (hierna: „bestreden besluit”), in wezen omdat de Poolse mededingingsautoriteit meer geschikt was om deze klacht te onderzoeken.

Daarop heeft verzoekster bij het Gerecht beroep tot nietigverklaring van het bestreden besluit ingesteld. Ter ondersteuning van haar beroep heeft zij drie middelen aangevoerd: 1) schending van haar recht op behandeling van haar zaak binnen een redelijke termijn en ontoereikende motivering van het bestreden besluit; 2) schending van het beginsel van de rechtsstaat in Polen, en 3) kennelijke fouten bij de beoordeling van het belang van de Unie bij verder onderzoek van de klacht.

Bij arrest van 9 februari 2022 wijst het Gerecht het beroep toe en verklaart het het bestreden besluit in zijn geheel nietig. In zijn arrest onderzoekt het voor het eerst de gevolgen van structurele of fundamentele gebreken van de rechtsstaat in een lidstaat voor de vaststelling van de mededingingsautoriteit die het meest geschikt is een klacht te onderzoeken. Het Gerecht geeft ook belangrijke preciseringen met betrekking tot de omstandigheden waarin schending van de redelijke termijn kan leiden tot nietigverklaring van een besluit tot afwijzing van een klacht op het gebied van de mededinging.

Beoordeling door het Gerecht

Wat in de eerste plaats het beginsel van de redelijke termijn betreft, herinnert het Gerecht eraan dat de inachtneming van een redelijke termijn tijdens de administratieve procedure op mededingingsgebied een algemeen beginsel van Unierecht vormt. Het beginsel van de redelijke termijn in administratieve procedures wordt ook bevestigd door artikel 41, lid 1, van het Handvest

¹ Besluit C (2019) 6099 final van de Commissie van 12 augustus 2019 (zaak AT.40459 – Verzending van goederen per spoor in Polen – PKP Cargo).

van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”). Het Gerecht beklemtoont dat de Commissie bijgevolg verplicht is binnen een redelijke termijn over een klacht op het gebied van de mededinging te beslissen. Het Gerecht wijst er evenwel op dat schending van het beginsel van de redelijke termijn slechts tot nietigverklaring van een besluit tot afwijzing van een klacht kan leiden wanneer de verzoekende partij aantoonst dat de overschrijding van de redelijke termijn van invloed is geweest op de mogelijkheid om tijdens de procedure haar standpunt te verdedigen. Dit is met name het geval indien deze overschrijding de verzoekende partij heeft belet om feitelijke of juridische gegevens te verzamelen betreffende de aan de kaak gestelde mededingingsverstoringen praktijken of betreffende het belang van de Unie bij het onderzoek van de zaak, of om deze voor de Commissie aan te voeren.

In het licht van deze beginselen is het Gerecht van oordeel dat er in de onderhavige zaak geen uitspraak hoeft te worden gedaan over de vraag of de Commissie het beginsel van de redelijke termijn in acht heeft genomen, aangezien verzoekster niets heeft aangevoerd waaruit blijkt dat de gestelde overschrijding van deze termijn van invloed is geweest op de mogelijkheid om tijdens de procedure haar standpunt te verdedigen. Bijgevolg verklaart het Gerecht de grief inzake schending van het beginsel van de redelijke termijn ongegrond.

Wat in de tweede plaats de beoordeling betreft van het belang van de Unie bij verder onderzoek van de klacht, benadrukt het Gerecht dat de Commissie geen kennelijke beoordelingsfout heeft gemaakt door vast te stellen dat de gelaakte praktijken hoofdzakelijk betrekking hadden op de markt voor goederenvervoer per spoor in Polen, dat de Poolse mededingingsautoriteit gedetailleerde kennis van de sector had verworven, en dat deze autoriteit daarom meer geschikt was om de klacht te onderzoeken. Bovendien merkt het Gerecht op dat verzoekster ten onrechte stelt dat de Commissie bij de beoordeling van het belang van de Unie bij het onderzoek van de zaak ook rekening had moeten houden met andere factoren. Bijgevolg verklaart het Gerecht ook het middel inzake kennelijke fouten bij de beoordeling van het belang van de Unie bij verder onderzoek van de klacht ongegrond.

Wat in de derde plaats de eerbiediging van het beginsel van de rechtsstaat in Polen betreft, onderzoekt het Gerecht verzoeksters argument dat de Commissie meer geschikt was om de klacht te onderzoeken, gelet op de structurele of fundamentele gebreken van de rechtsstaat in Polen en met name het gebrek aan onafhankelijkheid van de Poolse mededingingsautoriteit en de voor mededingingszaken bevoegde nationale rechterlijke instanties.

In het bestreden besluit is de Commissie nagegaan of deze gebreken eraan in de weg stonden dat zij de klacht afwees omdat de Poolse mededingingsautoriteit meer geschikt was om deze te onderzoeken. Daarbij heeft de Commissie naar analogie de analyse in twee fasen toegepast die overeenkomstig het arrest *Minister for Justice and Equality (Gebreken in het gerechtelijk apparaat)*² in het kader van de tenuitvoerlegging van Europese aanhoudingsbevelen is vereist om het grondrecht op een eerlijk proces te waarborgen. Deze analyse bestaat erin om eerst na te gaan of er een reëel gevaar van schending van dat recht bestaat als gevolg van het feit dat de rechterlijke instanties van de betrokken lidstaat niet onafhankelijk zijn wegens structurele of fundamentele gebreken in die staat, en om vervolgens na te gaan of de betrokkene, gelet op de concrete omstandigheden van het geval, daadwerkelijk dit reëel gevaar loopt.

In dit verband benadrukt het Gerecht ten eerste dat de eerbiediging van de vereisten van de rechtsstaat een relevante factor is waarmee de Commissie rekening moet houden bij de vaststelling van de mededingingsautoriteit die het meest geschikt is om een klacht te onderzoeken, en dat de Commissie met het oog daarop gerechtigd was de betrokken analyse naar analogie toe te passen. Er bestaan immers weliswaar verschillen tussen de omstandigheden die aan voormeld arrest ten grondslag lagen en die welke aan de oorsprong liggen van de onderhavige zaak, maar een aantal principiële overwegingen rechtvaardigt de analoge toepassing van de uit dat arrest voortvloeiende lessen om te bepalen welke mededingingsautoriteit het meest geschikt is om een klacht wegens een inbreuk op de artikelen 101 en 102 VWEU te onderzoeken. Dienaangaande

² Arrest van 25 juli 2018, *Minister for Justice and Equality (Gebreken in het gerechtelijk apparaat)*, [C-216/18 PPU](#) (zie ook [PR No 113/18](#)).

merkt het Gerecht om te beginnen op dat, net zoals in de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, de samenwerking tussen de Commissie, de mededingingsautoriteiten van de lidstaten en de nationale rechterlijke instanties met het oog op de toepassing van de artikelen 101 en 102 VWEU berust op de beginselen van wederzijdse erkenning, wederzijds vertrouwen en loyale samenwerking. Vervolgens stelt het Gerecht vast dat in de rechtspraak reeds is geoordeeld dat de Commissie zich, alvorens een klacht af te wijzen wegens het ontbreken van een belang van de Unie, ervan dient te vergewissen dat de nationale instanties in staat zijn de rechten van de klager naar behoren te beschermen. Ten slotte wijst het Gerecht erop dat het door artikel 47, tweede alinea, van het Handvest gewaarborgde grondrecht op een eerlijk proces voor een onafhankelijke rechter, net als in voornoemd arrest, ook van bijzonder belang is voor de doeltreffende toepassing van de artikelen 101 en 102 VWEU, in het kader waarvan de nationale rechterlijke instanties de rechtmatigheid van de besluiten van de nationale mededingingsautoriteiten dienen te toetsen en deze artikelen rechtstreeks dienen toe te passen.

Ten tweede beklemtoont het Gerecht dat het onderzoek dat de Commissie in de tweede fase van bovengenoemde analyse heeft verricht niet in overeenstemming is met het Unierecht. Verzoekster heeft tijdens de administratieve procedure een reeks concrete aanwijzingen aangevoerd die volgens haar, in hun geheel beschouwd, konden aantonen dat er zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestonden om aan te nemen dat zij een reëel gevaar liep dat haar rechten zouden worden geschonden indien haar zaak door de nationale instanties werd onderzocht. Deze aanwijzingen waren onder meer gebaseerd op de zeggenschap van de staat over PKP Cargo, de afhankelijkheid van de voorzitter van de Poolse mededingingsautoriteit ten opzichte van de uitvoerende macht, het feit dat de moedermaatschappij van PKP Cargo volgens verzoekster lid was van een vereniging die tot doel had de hervorming van het gerechtelijk apparaat in Polen te verdedigen en te bevorderen, de welwillende opstelling van de Poolse mededingingsautoriteit ten aanzien van PKP Cargo, de bezwaren die de procureur-generaal had gemaakt tegen beslissingen van deze autoriteit met betrekking tot PKP Cargo, en het onvermogen van de voor het mededingingsrecht bevoegde nationale rechterlijke instanties om de tekortkomingen van de Poolse mededingingsautoriteit te ondervangen wegens hun eigen gebrek aan onafhankelijkheid. In het bestreden besluit heeft de Commissie deze aanwijzingen echter niet onderzocht en heeft zij zich in wezen beperkt tot de vaststelling dat deze niet waren gestaafd. Na te hebben vastgesteld dat de Commissie de verschillende door verzoekster tijdens de administratieve procedure aangevoerde aanwijzingen niet concreet en nauwkeurig heeft onderzocht, oordeelt het Gerecht dat de Commissie haar uit voornoemd arrest voortvloeiende verplichtingen en haar motiveringsplicht niet is nagekomen.

NOTA BENE: Tegen de beslissing van het Gerecht kan binnen een termijn van twee maanden en tien dagen vanaf de betekening ervan een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld bij het Hof.

NOTA BENE: Het beroep tot nietigverklaring strekt tot nietigverklaring van met het recht van de Unie strijdige handelingen van de instellingen van de Unie. Onder bepaalde voorwaarden kunnen de lidstaten, de Europese instellingen en particulieren bij het Hof van Justitie of het Gerecht een beroep tot nietigverklaring instellen. Indien het beroep gegrond is, wordt de handeling nietig verklaard. De betrokken instelling moet in voorkomend geval voorzien in de door de nietigverklaring van de handeling ontstane leemte in de regelgeving.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Gerecht niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170